De gewesten en gemeenschappen

Laatst bijgewerkt op 08/09/2025

Wallonië, Vlaanderen en Brussel

Door verschillende staatshervormingen kregen de Gewesten en Gemeenschappen bevoegdheden op verschillende gebieden.

België telt 3 gewesten en 3 gemeenschappen:

- het **Waals Gewest**;
- het **Vlaams Gewest**;
- het **Brussels Gewest**;
- de **Franse Gemeenschap**, ook bekend als **‘de Federatie Wallonië-Brussel’**, waarvan de bevoegdheid zich uitstrekt over het Franse taalgebied in België en de Franstaligen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad;
- de **Vlaamse Gemeenschap**, waarvan de bevoegdheid zich uitstrekt over het Nederlandse taalgebied in België en de Nederlandstaligen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad;
- de **Duitstalige Gemeenschap**, waarvan de bevoegdheid zich uitstrekt over het Duitse taalgebied, ook gekend als de Oostkantons.

Binnen het Brussels Gewest zijn er 3 gemeenschapscommissies:

- de **Commission Communautaire Française (COCOF)**, die uitsluitend bevoegd is voor de hulp aan Franstaligen in Brussel;
- de ***Vlaamse Gemeenschapscommissie*** **(VGC)**, die uitsluitend bevoegd is voor de hulp aan Nederlandstaligen in Brussel;

- De **Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC)**, die bevoegd is voor de tweetalige hulp aan zowel Franstaligen en Nederlandstaligen in Brussel, zonder hierin een onderscheid te maken.

Hulp voor personen met een handicap in de gefederaliseerde instellingen

In dit complexe institutionele landschap zijn de gemeenschappen in principe bevoegd voor de specifieke hulp voor personen met een handicap. In de praktijk is de situatie echter als volgt:

- De Duitstalige Gemeenschap beheert via de ***Dienststelle für selbstbestimmtes Leben*** (https://selbstbestimmt.be/)**(DSL)** (https://selbstbestimmt.be/) zelf de bevoegdheid voor de Duitstaligen in Wallonië;
- De Vlaamse Gemeenschap, die een gezamenlijke juridische entiteit vormt met het Vlaamse Gewest, heeft ***het Vlaamse agentschap voor personen met een handicap*** **(VAPH)** (https://www.vaph.be/) opgericht;
- Voor de Franstaligen in Wallonië heeft de Franse Gemeenschap de bevoegdheid toevertrouwd aan het Waals Gewest. Op haar beurt heeft het Waals Gewest de bevoegdheid voor de hulp aan personen met een handicap overgedragen aan het **Agence pour une vie de qualité (AVIQ)** (https://www.aviq.be/fr), de instantie bevoegd voor hulp aan personen;
- In Brussel:
    - heeft de Franse Gemeenschap haar bevoegdheid voor de hulp aan Franstaligen in Brussel overgedragen aan **de COCOF** (https://ccf.brussels/) **(via de dienst PHARE)**;
    - is het VAPH eveneens bevoegd voor de Nederlandstalige in Brussel;
    - is **de GGC (via Iriscare** (https://www.iriscare.brussels/fr/)) bevoegd voor de ‘bicommunautaire’ hulp, d.w.z. de hulp voor zowel Franstaligen als Nederlandstaligen in Brussel.

De hulpmiddelen en diensten van de *Dienststelle für selbstbestimmtes Leben*, AVIQ en VAPH komen niet aan bod op de website handicap.brussels.

Nuttige adressen

DSL (Dienststelle für Selbstbestimmtes Leben)

4780 Sint-Vith

DSL (Dienststelle für Selbstbestimmtes Leben)
Vennbahnstraße 4/4
4780 Sint-Vith
België

Website (https://selbstbestimmt.be/)
0800 900 11
info@selbstbestimmt.be

VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap)

1210 Sint-Joost-ten-Noode

VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap)
Koning Albert II-laan 15 bus 320
1210 Sint-Joost-ten-Noode
België

Website (https://www.vaph.be/)
02 249 30 00
Contactformulier (https://www.vaph.be/hebt-u-een-vraag)

AVIQ (Agence pour une vie de qualité)

6061 Charleroi

AVIQ (Agence pour une vie de qualité)
Rivelainestraat, 21
6061 Charleroi
België

Website (https://www.aviq.be/fr)
0800 16 061
071 33 77 11
info@aviq.be
numerogratuit@aviq.be
Contactformulier (https://www.aviq.be/fr/formulaire-contact)

De dienst PHARE en Iriscare

De dienst PHARE is rechtstreeks verbonden met de COCOF. Ze oefent haar bevoegdheid om personen met een handicap te helpen ‘bij volmacht’ uit: ze erkent en financiert particuliere verenigingen (in de vorm van vzw's) die rechtstreeks hulp bieden aan personen. De financiering hangt af van de naleving van de normen, zodat de bevoegdheid correct wordt uitgeoefend. Zo kunnen een groot aantal dagcentra, verblijfscentra, begeleidingsdiensten en maatwerkbedrijven functioneren.

Iriscare is een instelling van openbaar nut die verbonden is aan de GGC en die hulp biedt aan individuen en gezinnen. Net als de dienst PHARE erkent en financiert Iriscare een aantal verenigingen die ter plaatse hulp bieden aan personen met een handicap. Iriscare is ook bevoegd om te controleren of die verenigingen de opdrachten die hen zijn toevertrouwd correct uitvoeren. Onder die verenigingen vallen bijvoorbeeld dagcentra, verblijfscentra, diensten voor thuishulp, diensten voor hulpverlening in het dagelijks leven, en revalidatiecentra.

Naast de erkenning en subsidiëring van verenigingen die personen met een handicap helpen, kennen de dienst PHARE en Iriscare ook rechtstreeks hulp en tegemoetkomingen toe aan personen met een handicap. Naast de erkenning van een handicap gaat het vooral om individuele materiële hulpmiddelen, tewerkstellingsmaatregelen, tegemoetkomingen in de verplaatsingskosten en het persoonlijk assistentiebudget.

Nuttige adressen

PHARE

1030 SCHAARBEEK

PHARE
Paleizenstraat 42
1030 SCHAARBEEK
België

Website (https://ccf.brussels/service-phare)
02/800.82.03
info.phare@spfb.brussels
Contact formulier (https://sociaal.brussels/organisation/1680)

IRISCARE

1040 BRUSSEL

IRISCARE
Belliardstraat 71
1040 BRUSSEL
België

Website (https://www.iriscare.brussels)
02/435.64.00
info@iriscare.brussels
Contact formulier (https://sociaal.brussels/organisation/18608)

Andere overheidsinstanties

Met het oog op inclusie en handistreaming zijn enkele instanties die actief zijn op specifieke gebieden ook deels bevoegd voor de hulp aan personen met een handicap. Deze instanties richten zich op de hele bevolking, inclusief personen met een handicap.

Bijvoorbeeld:

- Op het gebied van kinderopvang: ONE (Office de la naissance et de l'enfance) maakt deel uit van de Federatie Wallonië-Brussel;
- Op het gebied van onderwijs: de Federatie Wallonië-Brussel organiseert zowel algemeen als buitengewoon onderwijs;
- Op het gebied van beroepsopleidingen: Bruxelles Formation, dat onder de COCOF valt;
- Op het gebied van werkgelegenheid, beroepsintegratie en werkloosheidscontrole: Actiris;
- Op het gebied van gelijke kansen: equal.brussels, een instantie van het Brussels Gewest;
- Op het gebied van huisvesting: de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij, Brussel Huisvesting, Woningfonds;
- Op het gebied van mobiliteit: Brussel Mobiliteit ...

Laatst bijgewerkt op 08/09/2025